

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

A6-0391/2007

15.10.2007

SPRÁVA

o prínose daňovej a colnej politiky k lisabonskej stratégii
(2007/2097(INI))

Výbor pre hospodárske a menové veci

Spravodajkyňa: Saha Wagenknecht

PR_INI

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	10
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	15

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o prínose daňovej a colnej politiky k lisabonskej stratégii (2007/2097(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu Prínos daňových a colných politik pre Lisabonskú stratégiu (KOM(2005) 532),
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru Koordinácia daňových systémov členských štátov na vnútornom trhu (KOM(2006) 823),
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru Zdanenie pri odchode a potreba koordinácie daňovej politiky členských štátov (KOM(2006) 825),
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru Cesta k účinnejšiemu využívaniu daňových stimulov v prospech VaV (KOM(2006) 728),
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru Implementácia Lisabonského programu Spoločenstva: doterajší pokrok a ďalšie kroky smerom ku spoločnému konsolidovanému základu dane z príjmu právnických osôb (CCCTB) (KOM(2006) 157),
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru Daňové zaobchádzanie so stratami v cezhraničných prípadoch (KOM(2006) 824),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 10. marca 2005 k návrhu smernice Rady, ktorou sa dopĺňa a mení smernica 90/434/EHS z 23. júla 1990 o spoločnom systéme zdaňovania uplatniteľnom pri zlučovaní, rozdeľovaní, čiastočnom rozdeľovaní, prevode aktív a výmene akcií spoločností rôznych členských štátov a pri premiestnení sídla SE alebo SCE medzi členskými štátmi¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. decembra 2005 o zdaňovaní podnikov v Európskej únii: o spoločnom konsolidovanom základe podnikovej dane²,
- so zreteľom na neformálne zasadnutie Rady ECOFIN z 10. a 11. septembra 2004 a na neformálne zasadnutie Rady ECOFIN zo 7. a 8. apríla 2006,
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru týkajúce sa riešenia prekážok malých a stredných podnikov vyplývajúcich z dane z príjmov právnických osôb na vnútornom trhu – návrh

¹ Ú. v. ES C 102 E, 28.4.2004, s. 569.

² Prijaté texty, P6_TA(2005)0511.

možnej pilotnej schémy zdaňovania v domovskom štáte(KOM(2005) 702),

- so zreteľom na dotazník Komisie o európskych daniach¹ z 10. septembra 2004,
  - so zreteľom na závery predsedníctva Európskej rady v Lisabone z 23. a 24. marca 2000, Európskej rady v Štokholme z 23. a 24. marca 2001, Európskej rady v Barcelone z 15. a 16. marca 2002 a Európskej rady v Bruseli z 22. a 23. marca 2005, 15. a 16. decembra 2005 a 23. a 24. marca 2006,
  - so zreteľom na správu OECD o škodlivej daňovej súťaži z roku 1998,
  - so zreteľom na správu Komisie z roku 2006: Štruktúry zdaňovania v Európskej únii: 1995-2004,
  - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre hospodárske a menové veci (A6-0391/2007),
- A. keďže skutočnosť, že vnútroštátne daňové systémy musia stále viac zohľadňovať globalizáciu hospodárstva a potrebu akumulovať ľudský kapitál v spoločnosti založenej na vedomostiach, spôsobuje zvyšovanie verejných výdavkov;
- B. keďže existencia 27 rôznych daňových systémov v Európskej únii vytvára prekážku pre hladké fungovanie vnútorného trhu, otvára značné možnosti pre znižovanie daňových základov napríklad prostredníctvom daňových únikov, spôsobuje významné dodatočné náklady pre cezhraničný obchod a podnikanie v oblasti správy a dodržiavania predpisov, bráni reštrukturalizácii podnikov, spôsobuje, že európske spoločnosti sa stávajú menej konkurencieschopné v celosvetovom meradle a vedie k prípadom dvojitého zdanenia;
- C. keďže v uznesení Európskeho parlamentu z 29. marca 2007 o budúcnosti vlastných zdrojov Európskej únie² sa zdôrazňuje, že akýkoľvek budúci systém vlastných zdrojov v EÚ musí rešpektovať zásady daňovej suverenity členských štátov a daňovej neutrality a zároveň sa v ňom ako dlhodobá možnosť budúcnosti vlastných zdrojov Európskej únie uvádza vytvorenie dane Spoločenstva alebo nových vnútroštátnych daní, z ktorých by Európska únia priamo čerpala;
- D. keďže daňová súťaž v EÚ viedla a vedie k hospodárskym ziskom v celej EÚ prostredníctvom dynamického podnikového prostredia, ale vhodná úroveň koordinácie daní na úrovni EÚ, pri ktorej nepôjde o snahu harmonizovať ich sadzby, môže prispieť k tomu, aby podniky, ich zamestnanci a spotrebiteľia v širšom rozsahu pocítovali prínosy daňovej súťaže;
- E. keďže v Európskej únii existujú určité krajiny, v ktorých sa daňové príjmy z kapitálu zvýšili vďaka vyššiemu všeobecnému hospodárskemu rastu a najmä z dôvodu založenia mnohých nových spoločností a ich výrazného rastu zisku, na rozdiel od krajín, v ktorých sa po pomalom raste objem príjmov znížil;

---

¹ Dotazník o európskych daniach, pracovný dokument č. 3/2004 (SEK (2004)1128/2).

² Prijaté texty, P6_TA(2007)0098.

- F. keďže celková úroveň zdaňovania sa v rôznych členských štátoch pohybuje v rozmedzí od 28,4 do 50,5 % HDP, z čoho vyplýva, že existuje rôzna úroveň účinkov, pokiaľ ide o hospodárstvo;
- G. keďže vzhľadom na vplyv výskumu a vývoja na rast a zamestnanosť je potrebné preskúmať možnosti efektívnejšieho využívania daňových stimulov v tejto oblasti;
- H. keďže dosiahnutie cieľov lisabonskej stratégie vyžaduje zvýšenú koordináciu daňovej politiky členských štátov; keďže Európa musí vybudovať osobitný hospodársky a sociálny rámec, ktorý premieňa konkurenčnú výhodu rozmanitosti kultúrneho dedičstva a duševný kapitál na rast produktivity v dôsledku inovácií,
- I. keďže prvky súčasného rozdrobenia daňových systémov vytvárajú medzery, ktoré umožňujú daňové úniky; keďže strata daňových príjmov spôsobená podvodmi a daňovými únikmi sa len pri DPH odhaduje na 200 až 250 miliárd EUR,
- J. keďže presným meradlom daňového zaťaženia je efektívna sadzba dane, ktorá pozostáva z nominálnej sadzby dane a daňového základu;
- K. keďže zdaňovanie energií je užitočným nástrojom tým, že uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“ a tiež vedie k znižovaniu znečistenia pri zdroji; keďže existuje naliehavá potreba riešenia stále rastúcich účinkov dopravy na životné prostredie s cieľom riešiť klimatické zmeny,
- L. keďže zdaňovanie energie a systém obchodovania s emisiami EÚ sú dvomi významnými hospodárskymi nástrojmi, ktoré sa využívajú na riešenie problému spotreby energie a emisií CO₂,

Prínos daňovej politiky k lisabonskej stratégii

1. pripomína, že rozhodnutia týkajúce sa daňovej politiky, ako je poskytovanie daňových stimulov podnikom, sú hlavným nástrojom rozvoja a zvyšovania počtu pracovných miest, ale tiež zvyšovania investícií do výskumu a vývoja a technológií šetrných k životnému prostrediu; zdôrazňuje však, že ak má daňová politika rozhodujúcim spôsobom prispieť k plneniu lisabonskej stratégie, je potrebné neustále sledovanie spôsobu prerozdelenia dodatočných príjmov podnikov dosiahnutých v dôsledku týchto daňových úľav s cieľom zabezpečiť, aby sa dodatočné príjmy skutočne použili na zvýšenie tvorby pracovných miest alebo na ďalšie investície do inovácií a energeticky účinnejších technológií;
2. poukazuje na trend znižovania sadzby dane z príjmu právnických osôb v Európskej únii, ako aj v iných krajinách OECD, čo odzrkadľuje zosilňovanie celosvetovej hospodárskej súťaže, štrukturálne zmeny a vývoj na finančných trhoch a tiež poukazuje na to, že celková úroveň daňového zaťaženia v Európe je však stále vyššia v porovnaní s inými krajinami OECD; upozorňuje tiež na skutočnosť, že verejné príjmy ako celok sa zvýšili napriek znižujúcim sa efektívnym sadzbám daní z príjmu právnických osôb; poukazuje na potrebu koordinovaného daňového rámca vrátane podmienok týkajúcich sa dane z príjmu právnických osôb, ktoré by mali byť priaznivé pre firmy, a to najmä MSP, a zamerané na obnovu rastu a tvorbu pracovných miest;

3. zdieľa obavy, ktoré Komisia vyjadrila v oznámení Koordinácia daňových systémov členských štátov na vnútornom trhu, že ak nebudú systémy priamych daní koordinované, môže to viesť tiež k neúmyselnému nezdaňovaniu alebo zneužívaniu, a tým k narušeniu daňových príjmov;
4. považuje za potrebné vytvoriť prostredie politiky verejných financií priaznivé pre rast hospodárstva a zamestnanosti a podporovať zdravú daňovú súťaž v Európskej únii tak, aby daňové zaťaženie v širšom meradle zdieľali zamestnanci a spotrebitelia, podniky a poberatelia kapitálových príjmov; upozorňuje, že pokiaľ ide o štátne financovanie, Európska únia musí podporovať daňové podmienky, ktoré uľahčia hospodársku súťaž v celosvetovom meradle s cieľom stimulovať vytváranie nových podnikov a technologické inovácie;
5. zdôrazňuje, že v daňových systémoch v členských štátoch sa vo všeobecnosti zašlo prídeľo v uplatňovaní relatívne vysokých sadzieb na skupiny s nízkymi príjmami, čo odrádza od podstupovania rizika a začínania nových aktivít;
6. zastáva názor, že konkurenčné daňové podmienky môžu existovať bez toho, aby bolo ohrozené štátne financovanie, ako je vidieť na príklade tých európskych krajín, ktoré v posledných desaťročiach úspešne zvyšovali svoje daňové príjmy znížením daňových sadzieb a rozšírením daňových základov pri súčasnej kontrole výdavkov, čím dosiahli zníženie deficitu;
7. víta zámer Komisie vyvinúť riešenia problémov týkajúce sa pravidiel v oblasti prevodných cien v Európskej únii;
8. víta pilotný projekt navrhnutý Komisiou, ktorý sa týka uplatnenia zásady zdaňovania podľa pravidiel domovského štátu na daň z príjmu právnických osôb, ktorú platia MSP;
9. uvedomuje si, že MSP v Európskej únii a iných krajinách OECD čelia ťažkostiam, pokiaľ ide o financovanie projektov a súhlasí s poskytovaním daňových stimulov, ktoré MSP podporujú v tom, aby viac využívali prechodné finančné mechanizmy, ako je akciový kapitál, siete súkromných investorov (business angels) atď.;
10. poukazuje na deficit verejných príjmov v Európskej únii spôsobený daňovými podvodmi a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali ďalšie opatrenia na boj proti daňovým podvodom;
11. zastáva názor, že v záujme účinného boja proti daňovým únikom a podvodom treba radikálnym spôsobom zmeniť fungovanie daňových úradov na základe moderných organizačných a zdravých administratívnych zásad, a zdôrazňuje, že Komisia by mala prevziať iniciatívu s cieľom podporiť koordináciu tohto sektora na úrovni Spoločenstva;
12. domnieva sa, že sa musí zachovať daňové zvýhodnenie verejných, resp. pološtátnych podnikov orientovaných na verejné služby, pokiaľ ide o DPH; zastáva názor, že sa musí zaviesť systém jedného kontaktného miesta pre firmy na riešenie ich povinností v oblasti DPH v rámci celej EÚ;
13. vyzýva členské štáty, aby sa snažili o zabezpečenie spravodlivejšieho prerozdelenia

daňového zaťaženia;

14. kritizuje trend zvyšovania sadzieb DPH v Európskej únii, pretože má regresívny účinok a potláča dopyt; zdôrazňuje, že skúsenosti z niektorých členských štátov ukazujú, že vyššie príjmy sa dosiahnu rozšírením daňového základu, keď rast zamestnanosti spôsobuje zvýšenie spotreby a vytvoria sa dobré podmienky pre utlmenie aktivít čiernej ekonomiky, čo je proces, ktorý by bol zvyšovaním sadzieb DPH ohrozený;
15. znovu pripomína svoju podporu pokusom uplatniť nižšie sadzby DPH na služby náročné na pracovnú silu ako prvku štruktúry systému DPH s tým, že členské štáty sa budú môcť rozhodnúť uplatniť takéto sadzby v sektore sociálnych služieb, ktoré majú najmä lokálny charakter a nedeformujú cezhraničnú hospodársku súťaž;
16. podporuje Komisiu v úsilí zamerať daňovú politiku na ambicióznejšie ciele ochrany životného prostredia; domnieva sa, že takéto opatrenie môže povzbudiť rozsiahlejší výskum v oblasti environmentálnych technológií a ich využitie, a tým rozvinúť konkurenčný potenciál Európskej únie v tejto oblasti;
17. konštatuje, že je potrebný úplne nový prístup k politike spotrebných daní; zdôrazňuje, že je potrebné odmietnuť politiku zameranú na stanovenie minimálnej sadzby dane na úrovni Spoločenstva, a že by sa mal namiesto toho prijať všeobecný kódex správania, s cieľom povzbudiť členské štáty, aby do väčšej miery zjednotili svoje sadzby spotrebnej dane, ktoré sa od seba veľmi odlišujú.
18. domnieva sa, že daňová politika by mala vo všeobecnosti prispieť k tomu, aby sa v priemysle vyžadovala internalizácia externých nákladov, ale v tejto súvislosti považuje za účelné zachovať alebo zaviesť rôzne daňové a iné stimuly na podporu čistých alternatívnych zdrojov energie, ktoré nie sú založené na fosílnych palivách;
19. domnieva sa, že zvýšenie daní z pohonných hmôt by malo pozitívny účinok na životné prostredie v tom prípade, ak by boli k dispozícii lacné a atraktívne prostriedky hromadnej dopravy;
20. domnieva sa, že tzv. dobiehajúce krajiny majú vyššie externé náklady, za ktoré by nemali byť penalizované;
21. zdôrazňuje potrebu naďalej znižovať odvodové zaťaženie zamestnávateľov, ako významný spôsob dosiahnutia cieľa 70 % miery zamestnanosti podľa lisabonskej stratégie;
22. s cieľom dobudovať jednotný trh považuje za dôležité zjednodušiť colné predpisy a racionalizovať colné postupy, aby sa znížili administratívne náklady podnikov vykonávajúcich cezhraničné transakcie, pričom trvá na zjednodušení cezhraničných povinností podnikov; podporuje posun smerom k zjednodušenému systému výberu DPH z cezhraničného predaja v Európskej únii, napríklad uplatňovaním mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti;

Spoločný konsolidovaný základ dane z príjmu právnických osôb

23. podporuje úsilie Komisie vytvoriť na úrovni celej Európy jednotný konsolidovaný základ dane z príjmu právnických osôb (CCCTB); konštatuje, že CCCTB bude viesť k väčšej transparentnosti, pretože spoločnosti budú môcť v zahraničí vykonávať svoju činnosť podľa tých istých pravidiel ako doma a zvyšovať objem cezhraničného obchodu a investícií a významne obmedzí administratívne náklady a možnosť daňových únikov a podvodov; domnieva sa, že sa musia zaviesť osobitne navrhnuté opatrenia na zníženie nákladov na dodržiavanie daňových povinností, ktorým sú vystavené MSP, ako je zdaňovanie v štáte, v ktorom majú sídlo;
24. pripomína, že CCCTB si vyžaduje spoločné pravidlá týkajúce sa základu dane a nemá v žiadnom prípade vplyv na členské štáty a ich voľnosť pri stanovovaní vlastných daňových sadzieb;
25. víta zámer Komisie zaviesť CCCTB dokonca aj v rámci rozšírenej spolupráce; poukazuje však na to, že v tomto prípade ide o druhé najlepšie riešenie, pretože pri neexistencii komplexného systému na úrovni celého Spoločenstva môžu byť prínosy transparentnosti a nižších administratívnych nákladov menej výrazné;
26. víta názor Komisie, že nový základ dane musí byť jednotný, musí predstavovať zjednodušenie a súčasne so stanovením rámca spoločných noriem odporúča vytvoriť systém rozdeľovania príjmov z daní medzi príslušné členské štáty;
27. víta oznámenie Komisie s názvom Cesta k účinnejšiemu využívaniu daňových stimulov v prospech VaV a zdôrazňuje potrebu zdieľať osvedčené postupy a v maximálnej miere objasňovať zlučiteľnosť takýchto postupov s právom Spoločenstva;
28. zdôrazňuje, že zelená daň je flexibilným nástrojom politiky na dosiahnutie daného cieľa pre znečistenie, na poskytnutie stimulov pre technologické inovácie a ďalšie zníženie emisií znečisťujúcich látok;
29. vyzýva Komisiu, aby riešila otázky týkajúce sa konsolidácie účtov, zdaňovania a daňovej správy veľkých skupín, ktoré vykonávajú cezhraničnú činnosť;

Cesta k účinnejšiemu využívaniu daňových stimulov v prospech vedy a výskumu

30. domnieva sa, že daňové stimuly na podporu činností VaV majú veľmi veľký význam pre dosiahnutie cieľov lisabonskej stratégie, ako je zvýšenie výdavkov na VaV v Európe, najmä pokiaľ ide o výskum a vývoj a inovácie MSP; poukazuje však na to, že daňové stimuly sa nesmú používať ako nepriame dotácie pre vnútroštátne podniky;
31. je presvedčený, že daňová politika by sa mala tvoriť takým spôsobom, aby viedla k rastu na základe produktivity vo všetkých odvetviach ekonomiky, tým, že daňovníkom umožní odpočítať si daň alebo požiadať o daňový odpis vo vzťahu k výdavkom na VaV;
32. domnieva sa, že existencia technologických rozdielov medzi členskými štátmi napovedá o existencii rozdielov v daňovej politike a že na úrovni Spoločenstva je potrebné konať len vtedy, ak účinné riešenie nedokážu svojim konaním dosiahnuť jednotlivé členské štáty; zastáva názor, že propagáciou osvedčených postupov vytvárania daňových iniciatív

v oblasti VaV a lepšou koordináciou daňovej politiky by sa členským štátom pomohlo dosiahnuť ciele lisabonskej stratégie;

Zdanenie pri odchode

33. vyzýva Komisiu, aby prijala aktívnejšiu stratégiu týkajúcu sa off-shore finančných stredísk;
34. podporuje názor Komisie, že pri prevode aktív do tretej krajiny je z dôvodu chýbajúcej administratívnej spolupráce oprávnené vyžadovať platbu daní v čase odchodu;

Daňové zaobchádzanie so stratami v cezhraničných prípadoch

35. konštatuje, že na Súdny dvor Európskych spoločenstiev sa často predkladajú veci týkajúce sa daní najmä z dôvodu chýbajúcej transparentnosti a veľkej komplikovanosti daňových systémov v Európe a vyzýva preto k zjednodušeniu daňových zákonníkov v Európskej únii; vidí v rozhodnutí ESD vo veci *Marks & Spencer* poskytnutie práva členským štátom ponechať si svoje daňové systémy; domnieva sa, že v prípadoch týkajúcich sa cezhraničných strát zahraničných dcérskych spoločností sa musí predísť dvojitému zdaneniu materskej spoločnosti, daňové kompetencie členských štátov sa musia prerozdeliť vyváženým spôsobom, straty sa nesmú zohľadňovať dvakrát a musí sa zabrániť daňovým únikom;
36. konštatuje, že v prípade, ak sa nebude dať využiť možnosť cezhraničného vyrovnávania strát, spoločnosti sa budú usilovať svoje zisky zdaňovať v krajinách, v ktorých je domáci trh dostatočne veľký na to, aby sa tu dal vytvoriť zisk postačujúci na vykompenzovanie prípadných strát v zahraničí;
37. považuje za potrebné vyvíjať úsilie smerujúce k systému cezhraničného vyrovnávania strát pre spoločnosti, ako aj skupiny s organizačnými jednotkami v zahraničí; víta oznámenie Komisie o daňovom zaobchádzaní so stratami v cezhraničných prípadoch;
38. považuje oznámenie Komisie o daňovom zaobchádzaní so stratami v cezhraničných prípadoch za vhodný základ pre ďalšiu diskusiu, najmä pokiaľ ide o možné riešenia pred uplatnením CCCTB, ktoré sa v oznámení uvádzajú v súvislosti s implementáciou systému vyrovnávania strát a znovunadobudnutia hostiteľským členským štátom;
39. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Ciele daňovej politiky

Existujú tri spôsoby, prostredníctvom ktorých môže daňová politika prispieť k rastu, blahobytu a sociálnej súdržnosti. Základnou požiadavkou je, že daňový systém musí byť schopný zabezpečiť dostatok prostriedkov na financovanie kvalitných verejných služieb a sociálnych prevodov. Po druhé, daňový systém ovplyvňuje hospodárske rozhodnutia a mal by podnecovať k vyššej zamestnanosti a ovplyvniť šetrné a trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov. Po tretie, zvýšením daní sa nevyhnutne prerozdeľujú príjmy; malo by sa k nemu pristupovať tak, aby sa posilňoval efektívny dopyt a sociálna rovnováha, čím by sa znižovali rozdiely v rozdeľovaní prostriedkov.

Oznámenia Komisie sa venujú prvým dvom uvedeným cieľom, zatiaľ čo aspekt prerozdeľovania daní úplne ignorujú. Daňové systémy členských štátov EÚ sa pritom najviac zmenili v ostatných rokoch práve v tomto aspekte. Daňová politika, ktorá zvyšuje rozdiely a potláča dopyt, môže len ťažko prispieť k dynamicky sa rozvíjajúcemu hospodárskemu regiónu, ako to požaduje lisabonská stratégia.

Dôsledky daňovej súťaže

Spravodajkyňa súhlasí so znepokojením Komisie, že „ak nebudú systémy priamych daní koordinované, môže to viesť tiež k neúmyselnému nezdaňovaniu alebo zneužívaniu, a tým k narušeniu daňových príjmov“ (KOM(2006) 823).

Bez koordinácie na úrovni celej EÚ v oblasti priamych daní bude skutočne len ťažko možné získať späť manévrovací priestor na realizovanie daňovej politiky.

Odstránenie kontrol týkajúcich sa pohybu kapitálu a vznik daňových rajov začali už v sedemdesiatych rokoch vyvíjať tlak na tie krajiny, v ktorých sa zisky podnikov zdaňovali vyššou sadzbou. Existencia 27 rôznych daňových systémov v rámci vnútorného trhu EÚ s plnou voľnosťou pohybu kapitálu znamená, že cezhranične činné podniky majú na výber celú sériu možných stratégií vyhýbania sa daniam. Oblíbenými praktikami v tomto kontexte sú presuny v rámci skupiny, kedy sa zisky presúvajú z pobočiek v krajinách s vyššou daňovou sadzbou do krajín s nižšou daňovou sadzbou alebo zakladanie finančných spoločností v daňových rajoch, ktoré poskytujú úvery na financovanie po celom svete.

Tieto a podobné triky vedú k závažným stratám príjmov v krajinách s vyšším zdanením podnikov. Keď nadnárodné korporácie presúvajú nielen zisk, ale i produktívne investície z daňových dôvodov, podstatne sa zvýši tlak na vyrovnanie daňových sadzieb smerom nadol. Tento proces sa označuje ako daňová súťaž. Neobmedzuje sa na oblasť podnikových daní. Keďže finančné bohatstvo je ešte pohyblivejšie ako produktívne investovaný kapitál, týka sa rovnako aj zdanenia majetku a kapitálového príjmu osôb.

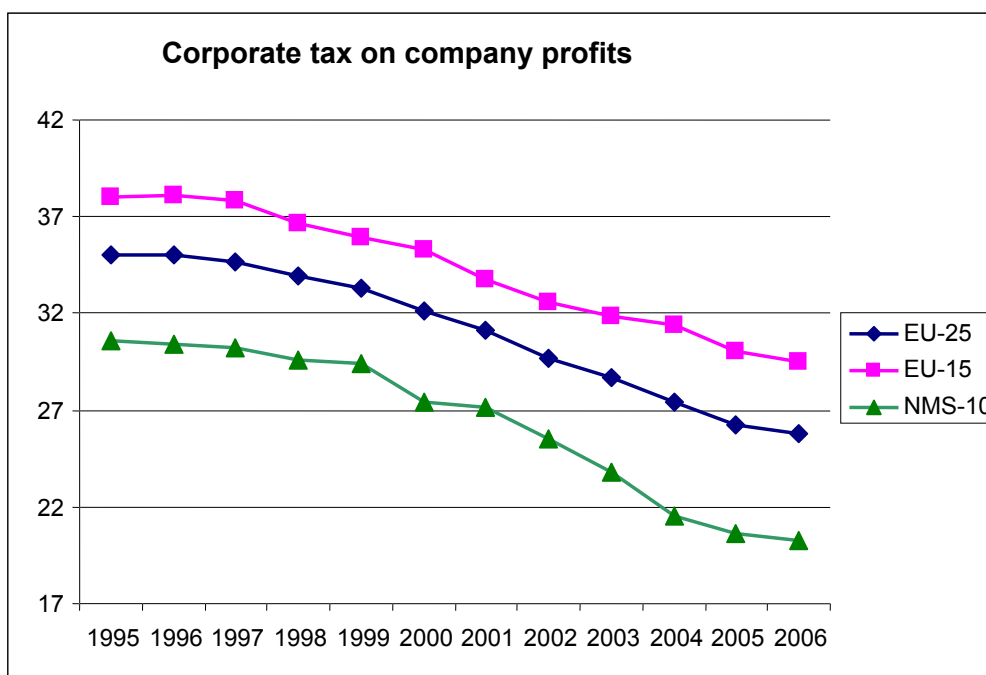
Vo všeobecnosti je pracovná sila menej pohyblivá ako kapitál a dobre platení pracovníci sú obvykle pohyblivejší ako ostatní. Veľmi málo pohyblivou je z hľadiska daní spotreba, a to

najmä spotreba základného tovaru a služieb. Dôsledkom je, že existencia rôznych daňových systémov na liberalizovanom vnútornom trhu vedie k zásadnej zmene v štruktúre národných daňových systémov. Zatiaľ čo pohyblivé faktory majú dostatok potenciálu na vynútenie si čoraz veľkorysejšieho znižovania svojich daní, verejné príjmy sa udržiavajú prostredníctvom rastúceho zaťaženia menej pohyblivých daňových zdrojov. Dane sa teda presúvajú z príjmu právnických osôb na príjem fyzických osôb, z kapitálového príjmu na príjem z pracovnej činnosti, z vyššieho príjmu z pracovnej činnosti na nižší a, vo všeobecnosti, zo zdaňovania príjmu a majetku na zdaňovanie spotreby.

Vývoj daní v EÚ

Trendy v daňových systémoch v ostatných rokoch ukazujú na to, že sa uskutočnil presne tento proces. Faktom je, že priemerná zákonná sadzba daní z príjmu právnických osôb klesla prudko dolu. Len od roku 1995 sa v starých členských štátoch EÚ (EÚ 15) znížila takmer o desať percentuálnych bodov z 38,0 % na 29,5 %. Aj krajiny východnej Európy, ktoré už v roku 1995 začali s nízkym zdaňovaním príjmov právnických osôb, systematicky ďalej znižovali svoje sadzby.

(obrázok 1).

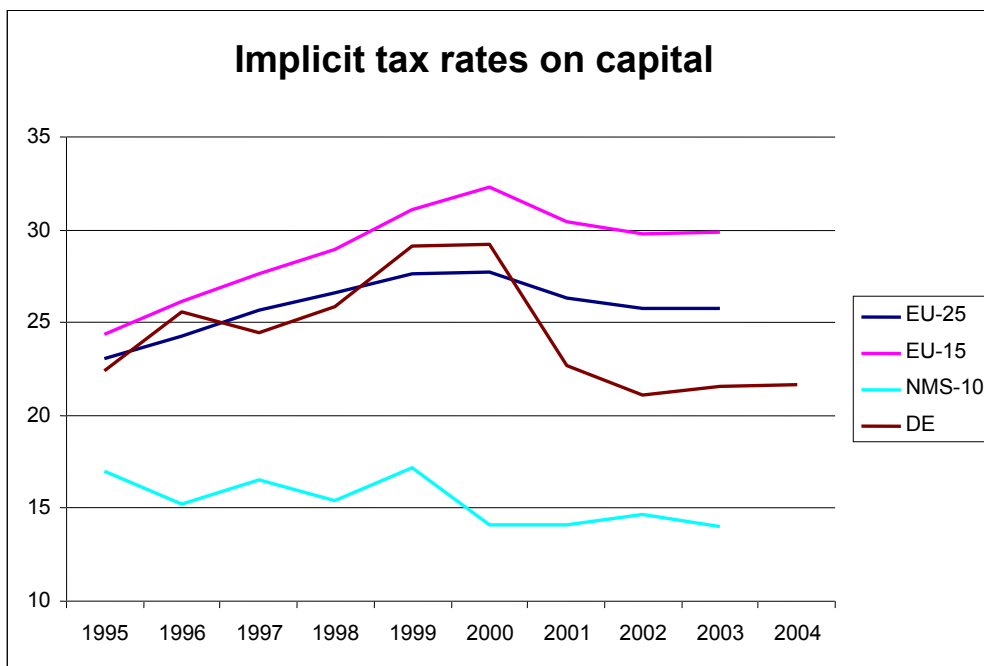

Obrázok č. 1. Zdroj: Európska komisia (2006)

Tento vývoj sa však ešte zďaleka neskončil. V Nemecku sa v súčasnosti pripravuje ďalšia reforma daní z príjmov právnických osôb, na základe ktorej sa daňová sadzba stlačí pod úroveň 30 %. Dánsko plánuje znížiť sadzbu z 28 na 22 %. Tieto kroky iste povedú k zosilneniu tlaku na ostatné krajiny. Keďže pojem krajina s vysokými daňami je len relatívny, nie je vôbec nepravdepodobné, že sa začnú preteky smerom k nižšej úrovni dane.

Častým argumentom je, že škrty v sadzbách dane sa kompenzujú prostredníctvom rozšírenia

základu dane. Avšak nielen oficiálne daňové sadzby, ale aj efektívne daňové sadzby majú od polovice 80. rokov minulého storočia klesajúci trend. Európska komisia počíta pre všetky krajiny EÚ od roku 1995 tzv. implicitné daňové sadzby (implicit tax rate, ITR) na kapitál, prácu a spotrebu. Implicitná daňová sadzba na kapitál dosiahla v starých krajinách EÚ v roku 2003 úroveň 29,9 %, čím je podstatne nižšia ako implicitná daňová sadzba na prácu, ktorá dosiahla 36 %. ITR na kapitál sa v európskom porovnaní značne líši. Na hornej hranici sa nachádzajú krajiny ako Francúzsko a Dánsko s implicitnou kapitálovou daňovou sadzbou 37 %, resp. 35 %. Hlboko pod priemerom leží nemecké kapitálové zdanenie, ktoré dosahuje 21 %. V nových východoeurópskych krajinách dosahuje ITR kapitálu 14 %. Graf č. 3 predstavuje časový trend ITR pre krajiny EÚ 15, krajiny EÚ 25, nové členské štáty a Nemecko.

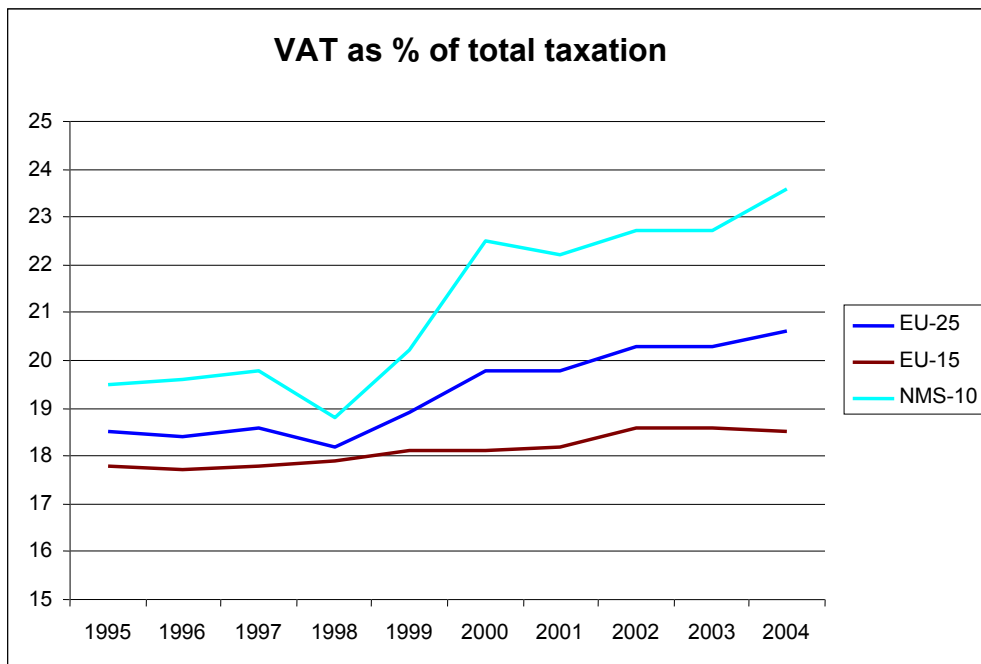
Obrázok č. 3. Zdroj: Európska komisia (2006)

Táto implicitná kapitálová daňová sadzba, ktorú uvádza Komisia, sa však musí interpretovať opatrne. Je vhodná na orientačné porovnávanie krajín. Porovnávanie trendov ITR však môže viesť k mylným záverom, keďže ITR značne preceňuje reálne zdanenie kapitálu v období prudkého rozvoja búr a finančných trhov.

Okrem podnikových ziskov sa postupne uvoľňuje aj daňové zaťaženie kapitálové príjmy osôb. Poukazuje na to trend zavádzania duálneho systému zdaňovania príjmov v EÚ. V rámci neho sa príjmy z úrokov a z dividend už nezdaňujú progresívne, ale pevnou paušálnou sadzbou, ktorá sa nachádza ďaleko pod hornými sadzbami daní z príjmu z pracovnej činnosti. Keďže kapitálové príjmy sú podstatne koncentrovanejšie ako príjmy z pracovnej činnosti, zavedenie takéhoto duálneho systému pre daň z príjmu predstavuje obrovskú daňovú úľavu v prospech tých najbohatších.

Ale aj pri zdanení príjmu z pracovnej činnosti sa v rámci Európskej únie uskutočňujú podstatné zmeny. Priemerná sadzba dane z príjmu ostáva síce už desať rokov nezmenená,

zmenil sa však podiel daní od rôznych príjmových skupín. V mnohých krajinách sa najvyššie sadzby dane z príjmu v posledných rokoch znížili. V krajinách EÚ-15 došlo od roku 1998 k poklesu hornej hranice sadzby dane z príjmu v priemere o 4,7 %. Takéto zníženie daní potvrdzuje posun daňového zaťaženia z oblasti vysokých príjmov na nízke. Vo viacerých východoeurópskych krajinách sa na všetky príjmy zaviedla rovná daň. Daňový segment, ktorý od polovice 90. rokov v celej EÚ rástol najviac, predstavujú nepriame dane, predovšetkým DPH. Rozpätie od 15 do 25 %, ktoré povoľujú právne predpisy Spoločenstva, používajú najmä členské štáty s podpriemernou sadzbou DPH, aby sa priblížili k hornej hranici škály. (Obrázok č. 4)

Obrázok č. 4. Zdroj: Európska komisia (2006)

Okrem DPH sa vo väčšine krajín EÚ zaviedli, resp. zvýšili tzv. ekologické dane na elektrickú energiu, plyn, benzín a vykurovací benzín. Ak tieto dane zdražujú spotrebu energie v priemysle, možno im pripísať pozitívny ekologický účinok. Obvykle však priemyselné podniky dostali veľkorysé výnimky, zatiaľ čo súkromné domácnosti museli znášať plné daňové bremeno. Za týchto podmienok sa účinok takzvaných ekologických daní obmedzuje najmä na zaťaženie ľudí s nižšími platmi, pretože chudobnejšie domácnosti vydajú väčšiu časť svojho príjmu na energiu a kúrenie. Takisto majú vysoké dane na pohonné hmoty len vtedy pozitívny ekologický účinok, ak majú ľudia k dispozícii lacnú a atraktívnu verejnú dopravu. V opačnom prípade je zase len zdaňovaná spotreba, čo má zvyčajný regresívny účinok.

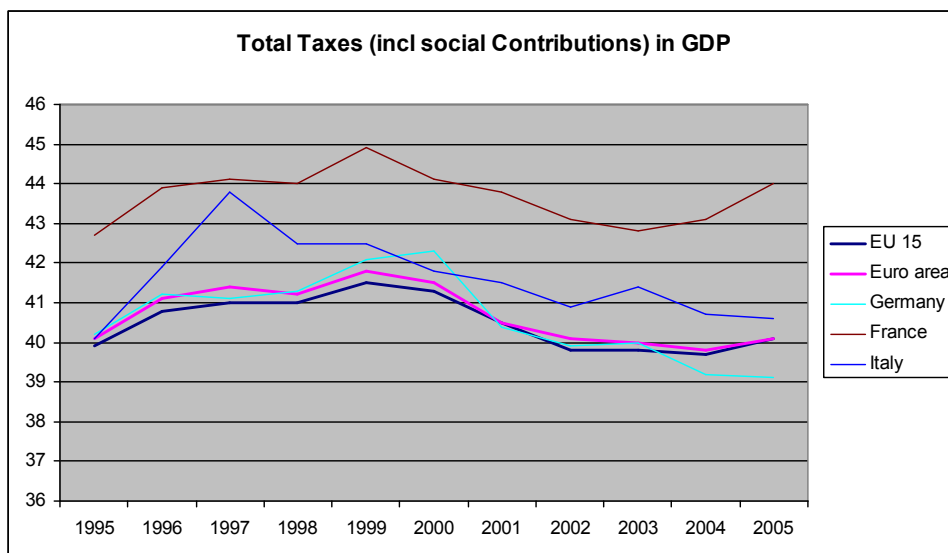
Názor Komisie, že „prechod od zdaňovania práce k spotrebným daniam alebo daniam za znečisťovanie by mohol (...) pomôcť ako súčasť širšej stratégie zvýšenia úrovni zamestnanosti“ (KOM(2005) 532), je preto nepresvedčivý.

Dôsledkom daňovej súťaže v EÚ nie je ani tak pokles celkových daňových príjmov ako skôr v štruktúrálne zmeny daňových systémov. Táto zmena v prvom rade ovplyvňuje spôsob,

akým sa daň prerozdeľuje. Všetky spomínané zmeny prinášajú úľavu osobám s vyššími platmi, zatiaľ čo zvyšujú daňové zaťaženie ľudí na spodnej hranici príjmového rebríčka. Tento výsledok je dôsledkom znižovania sadzieb z príjmov právnických osôb, poklesu sadzieb pre najvyššie príjmy a prechodu na duálny daňový systém a všeobecného posunu od dôrazu z priamych daní na nepriame dane. Namiesto toho, aby sa sociálne nerovnosti zmierňovali, daňový systém ďalej prehľbuje priepasť medzi bohatými a chudobnými.

V dôsledku toho neexistuje žiadny dôvod rozlišovať medzi tzv. škodlivou a zdravou daňovou súťažou. Prerozdelenie príjmov nahor je škodlivé v každom prípade. Ohrozuje to sociálnu rovnováhu, znižuje reálny dopyt a vedie k nevyužívaniu kapacít, nízkemu rastu a vysokej nezamestnanosti.

Z dlhodobého hľadiska regresívna reštrukturalizácia daňového systému tiež zníži príjmy štátu. Celkové daňové príjmy tak od konca deväťdesiatych rokov poklesli (obrázok č. 5). Ak bude tento trend pokračovať, financovanie základných verejných služieb a investícií bude ohrozené.

Obrázok č. 5. Zdroj: Databáza Ameco, Európska komisia

Nezávislosť štátov v otázkach daní však nie je oslabená len trhovými silami. Zmluva o EÚ síce nepokrýva oblasť priameho zdaňovania, no i tak svojimi ustanoveniami obmedzuje daňovú politiku členských štátov. Výsledkom je, že v posledných rokoch spoločnosti čoraz častejšie žalujú vlády tvrdiac, že vnútroštátne daňové zákony porušujú európske právne predpisy. ESD svojimi rozsudkami už dlho vytvára zhubný súbor európskych daňových predpisov, ktorý prispel k naštrbeniu vnútroštátnych daňových príjmov tým, že posúva vnútroštátne právne predpisy do roviny nezákonnosti.

Zavedenie daňového systému, ktorý prispieva k rastu, zamestnanosti a sociálnej rovnováhe, vyžaduje koordináciu medzi členskými štátmi EÚ s cieľom zvrátiť trendy ostatných dvoch dekád.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	9.10.2007
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 25 - : 8 0 : 7
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Mariela Velichkova Baeva, Zsolt László Becsey, Pervenche Berès, Sharon Bowles, Udo Bullmann, David Casa, Christian Ehler, Elisa Ferreira, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Robert Goebbels, Donata Gottardi, Benoît Hamon, Gunnar Hökmark, Karsten Friedrich Hoppenstedt, Sophia in 't Veld, Othmar Karas, Piia-Noora Kauppi, Wolf Klinz, Christoph Konrad, Guntars Krasts, Astrid Lulling, Gay Mitchell, Cristobal Montoro Romero, John Purvis, Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Dariusz Rosati, Heide Rühle, Eoin Ryan, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Peter Skinner, Cristian Stănescu, Margarita Starkevičiūtė, Sahra Wagenknecht
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Katerina Batzeli, Harald Ettl, Ján Hudacký, Werner Langen, Maria Petre, Bilyana Ilieva Raeva, Andreas Schwab
Náhradníci podľa článku 178 ods. 2 prítomní na záverečnom hlasovaní	